בזמן שהבעל מודה מיהת יחזיר לאשה ואפי' לזמן מרובה ומשני כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות מצויות איכא דאמרי והוא שהוחזקו הוא דלא ליהדר והיינו דרבה ואיכא דאמרי [א]אע"ג דלא הוחזקו לא ליהדר ופליגא דרבה בשלמא דרבה לא אמר כר' זירא מתני' אלימא ליה לאקשויי אלא רבי זירא מאי טעמא לא אמר כרבה אמר לך מי קתני אם אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה דלמא אם אמר תנו נותנין כדקי"ל לאלתר רבי ירמיה אמר [ג]כגון דקאמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון אי הכי מאי למימרא מהו דתימא ליחוש דלמא איתרמי שמא כשמא ועדים כעדים קמ"ל רב אשי אמר [ג]כגון דקאמר נקב יש בו בצד אות פלונית דהוה ליה סימן מובהק ודוקא בצד אות פלונית דהוה ליה סימן מובהק אבל נקב בעלמא לא מספקא ליה [ו]סימנין אי דאורייתא אי דרבנן רבה בר בר חנה אירכס ליה גיטא בי מדרשא אמר אי סימנא אית לי בגויה אי טביעות עינא אית לי בגויה אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אי משום סימנא אהדרוה וקסברי סימנים דאורייתא אי משום טביעות עינא ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש בעלמא לא: ואם לאו פסול: ת"ר איזהו שלא לאלתר רבי נתן אומר ששהה כדי שתעבור שיירא ותשרה ר"ש בן אלעזר אומר כדי שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר שם אדם [ו]ויש אומרים שלא שהה אדם שם רבי אומר כדי לכתוב את הגט רבי יצחק אומר כדי לקרותו אחרים אומרים כדי לכותבו ולקרותו ואפי' שהה ויש בו סימנין מעידים עליו [ד]דאמרי נקב יש בו בצד אות פלונית ואין מעידין על סימני הגוף דאמרי ארוך וגוץ [ו][ה]מצאו קשור בכיס בארנקי ובטבעת

או

איכא דאמרי. הא דשני ר' זירא במקום שהשיירות מצויות פסול והוא דהוחזקו דבעינן תרתי כרבה: **בשלמא דרבה.** דשני לעיל שנויא דידיה אתרתי מתני' חדא דגיטין וחדא דב"מ: **מתני' אלימא ליה לאקשויי.** ד)דקא ס"ד דליתנהו רמינהו אהדדי ומתני' עיקר מברייתא: **אלא ר' זירא.** דרמי מתניתין אברייתא מאי טעמא לא אמר שינויא דידיה אתרתי מתני' כרבה: **אמר לך.** ר' זירא מתניתין לא קשיין אהדדי: **מי קתני.** בבבא מציעא הא אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה: **דלמא אם אמר תנו נותנין ולעולם כדקי"ל.** כלומר ודאי על כרחין הא אמר תנו נותנין דייקי' מינה מדתלה טעמא בנמלך עליהן אלא לזמן מרובה מהיכא דייקת דילמא לעולם כדקי"ל בהכשירא דגיטין מצאו לאלתר כשר אבל ברייתא ודאי קשיא דקתני יחזיר לאשה ואי לאלתר והבעל מודה פשיטא למאי ניחוש לה אי לאו לאשמועינן אפילו לזמן מרובה לא איצטריך למיתנייה דבשלמא מתני' לא תנא בה בהדיא האמר תנו נותנין ואצטריך למתנייה משום היא גופא לאשמועינן דלא יחזיר שאני אומר כו': **ר' ירמיה אמר.** לא מתניתין קשיא ולא ברייתא קשיא דלכל הני דאמרינן יחזיר לזמן מרובה: **כגון דקאמרי עדים.** החתומים בו: **מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של שם זה.** ואותו חתמנו לאיש זה התובעו: **כגון דקאמר.** האי שליח שאבדו נקב יש בצד אות פלונית: **ודווקא.** נקט רב אשי בצד אות פלונית דהוי סימן מובהק דאין עדות ברורה מזו: **מספקא ליה סימנים דאורייתא או דרבנן.** הא דאמרי' באלו מציאות (ב"מ דף כז.) שמחזירין אבדה בסימנין ואיבעיא לן התם דאורייתא או דרבנן לרב אשי נמי מספקא ליה הילכך באיסור אשת איש לא סמכינן אסימנין בעלמא דלמא סימנין דרבנן ובממונא הוא דמצו רבנן להפקיע דהפקר ב"ד הפקר וטעמא דתקנתא התם מפרש אבל למישרי איסורא לא מצו רבנן לעקור דבר מן התורה. *והאי דלא אמר קסבר סימנין דרבנן משום דהתם מיבעיא לן ומהכא לא מצינן למיפשט דהא אי נמי מספקא ליה קאמר מספיקא: **אירכס ליה.** שליח היה: **אי סימנא אית לי בגויה אי טביעות עינא אית לי בגויה.** אי סימנא בעיתו דאיתיהב לכו אית לי בגויה סימנא ואי בטביעות עינא בעיתו להדורי ניהלי אית לי טביעות עינא בגויה שנתתי עיני בו עד שאני מכירו יפה בלא שום סימן: **סימנים דאורייתא.** שלא נתן בו סימן מובהק אלא סימנא בעלמא ומדאסמכו אסימנא באיסורא קסברי סימנין לאהדורי אבדתא דאורייתא מוכן תעשה לשאלתו כדאמרינן באלו מציאות (שם): **לצורבא מדרבנן.** דידע בטביעות עינא ולא משני בדיבוריה: **כדי שתעבור שיירא ותשרה.** שיעור שתוכל לעבור שיירא שם ולחנות: **כדי שיהא אדם כו'.** כלומר אין הדבר תלוי בשיעור אלא צריך שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר אדם שם משעה שעבר השליח הזה שם עד שעת מציאת הגט: **כדי שיכתוב את הגט.** שיעורא בעלמא נתנו בו: **ואפילו שהה ויש בו סימנים.** מובהקים: **מעידים עליו.** סימנים אלו להכשירו: **על סימני גופו.** של גט כגון ארוך או גוץ שאין אלו כלום שיש כמה הרבה: **מצאו קשור בכיס או בארנקי.** ומכיר את הכיס ואת הארנקי:

בין

בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה ואפי' לזמן מרובה. וא"ת כיון דבעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן ה) והוא מודה שגירשה אפי' אין הגט שלה ניתן לה לראיה בעלמא ומאי פריך ויש לומר דלא מהימן אלא מכאן ולהבא מיגו שיכול עכשיו לגרשה ולא תטרוף פירות אלא מכאן ואילך אבל למפרע לא כשאומר גירשתיה מזמן הכתוב בגט כדאמרי' ביש נוחלין (ב"ב קלד:) והכא שידוע לנו שלא בא לידה עכשיו זה הגט בתורת גירושין אינו נאמן מכאן ולהבא יותר מלמפרע ויחזיר לאשה דקתני היינו בעדים ותתגרש בחזרה זו אפי' לא נתגרשה עדיין ולא חיישינן שמא מאחר נפל אפי' לזמן מרובה: **מעולם** לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף ב"ש. מתוך הלשון משמע שיודעין שלא חתמו אלא על א' אבל אין מכירים מי הוא אותו יוסף ב"ש ותימה דא"כ אמאי מהימנין ליה לומר שהוא שלו יותר משלא היו אומרים העדים כלום שלא היה נאמן לומר שהוא שלו ולא מהדרינן ליה בטביעות עין דחיישינן שמא הוא משקר ואומר ר"י דלעולם לא חשדינן ליה שישקר במזיד לומר שהוא שלו לקלקלה דמשום להרויח פשיטי דספרא לא היה מקלקלה דהא בעל שאמר גירשתי את אשתי נאמן ולא חיישינן להכי ולהכי כשאומרים העדים שלא חתמו אלא על גט אחד והוא אומר שעל שלו חתמו נאמן אבל כשאין העדים אומרים כלום חיישינן שמא הוא סבור שהוא שלו לפי שאין יודע שיש יוסף בן שמעון אחר או יודע ואין נראה לו לחוש שגם הוא אבד גט ולכך אומר שהוא מכיר אע"פ שאינו מכיר ובקונטרס פי' כגון דקאמרי עדים החתומים בו מעולם לא חתמנו אלא על גט א' של שם זה ואותו חתמנו לאיש זה התובעו ולפ"ז צריך לומר שלא ראו עדים חתימת הגט שאם ראו ואומרים שהוא כתב ידם ולזה חתמו פשיטא שיחזיר ולא היה צריך להשמיענו דהא ודאי לא חיישי' דלמא איתרמי שמא כשמא ועדים כעדים וחתימה כחתימה ובשינויא נמי אינו מזכיר חתימה כחתימה: **כגון** דקאמר נקב יש בצד אות פלונית. פי' בקונטרס דקאמר השליח ואית ספרים דגרסי דקאמרי עדים וי"ל דעדים מהימני אפילו כשראוהו כבר ושליח לא מהימן אלא כשאומר כן קודם שראהו: **סימנין** דאורייתא או דרבנן. אי סימנין דרבנן הא דמהדרינן אבדה מן התורה היינו בעדים ורבנן הוא דעבוד במציאה תקנתא להחזיר בסימנין וא"ת והא דתנן בפרק אלו מציאות (ב"מ דף כח.) דדבר שיש בו סימן חייב להכריז ושאין בו סימן הרי אלו שלו ו)ואפי' מדרבנן למה הוא שלו יכריז וחזיא עדים דמן התורה מה לי זה ומה לי זה כיון דבעי עדים כך ימצא עדים בזה כמו בזה וי"ל דע"י סימן מכירים העדים בטביעות עין ועוד דע"י סימן שואלים אם יש שמכיר אותו דבר שיש בו סימן כך וכך דע"י כך ימצא עדים אבל כשאין בו סימן אין יודע היאך לישאל ומתייאש: **ודוקא** צורבא מדרבנן. אומר רבינו תם דעם הארץ נמי ידע בטביעות עינא כדאמרינן בפרק גט פשוט (ב"ב דף קסח.) האי צורבא מדרבנן דאזיל לקדושי איתתא לידבר עם הארץ בהדיה ובפרק גיד הנשה (חולין דף צו.) נמי מוכח דכ"ע אית להו טביעות עינא והא דלא מהדרינן לעם הארץ בטביעות עינא משום דלא מהימן: **איזהו** שלא לאלתר. ואית דגרסי איזהו לאלתר ויש ליישב דברי התנאים לשתי הגרסות:

שתעבור שיירא ותשרה. מפרש רבינו תם ותשרה לשון סעודה כמו שירותא (תענית דף יא:) דמתוך שמוציאים כליהם כדי לסעוד חיישינן שמא נפל מהם: **מצאו** קשור בכיס או בארנקי כו'. בפרק בתרא דיבמות (דף קכ.) מדקדק מכאן דסימנין דאורייתא ותימה דבפרק אלו מציאות (בבא מציעא דף כז.) איבעיא לן אי סימנין דאורייתא או דרבנן ולא מייתי לה ואומר ר"י דבמסקנא דיבמות דמייתי תנאי ומסיק דכולהו סברי דסימנים דרבנן איכא לפרושי דהך ברייתא נמי סברא הכי וכגון שיש עדים שהכיס והטבעת שלו או שמצאו בעצמו ומכיר שהן שלו ונאמן במיגו דאי בעי אמר לא אבדתי ומעיקרא דהוה בעי למידק מינה דסימנין דאורייתא הוה משמע ליה דאיירי כשמצאו אחר ומהדרינן ליה ע"י סימן זה:

או

עין משפט
נר מצוה

כב א ב ג ד ה מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה ט [ו] יא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קלב סעיף ד וע"ש:

* * *

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

* * *

תוספות רי"ד

ר' ירמיה אמר כגון דאמרי עדים מעולם לא חתמנו (אלא) על גט אחד של יוסף בן שמעון כ"א על זה ומכירין שלזה יוסף בן שמעון חתמו פי' מתני' דהתם (בדייתקי) [דדייקי] מינה הא אמר תנו יתנו בכה"ג מיירי ואע"פ שהשיירות מצויות והוחזקו כשר דהו ליכא למיחש ליוסף בן שמעון אחר שהרי אלו העדים מעידים שלא חתמו על אחר: רב אשי אמר דקא אמרי עדים נקב יש בו בצד אות פלונית כך כתוב בספרים והי"ג ר"ח ור"י ז"ל אבל המורה גרים דקאמר פי' דאמר האי שליח שאבדו נקב יש בו בצד אות פלונית ואמת ודאי שכך הדין נותן שאם נפל מיד השליח ומצאו אדם אחר ואומר השליח נקב יש בו בצד אות פלונית סימן מובהק הוא ומהימנינן ליה אי נמי אם מצאו השליח לאחר זמן ואין לו בו טביעות עין אלא שהיה לו בו זה הסימן סומך עליו וכשר ולא אמרינן דלמא אחרינא הוא אלא רב אשי לא קאי אמתני' דמתני' קתני לאלתר כשר ואם לאו פסול ורב אשי אתא לתרוצי ההיא מתני' דפ' שנים אוחזין דדייקי' מינה הא אמר תנו נותנים דליכא התם שליח. דקאמרי עדים גרסינן דסמכינן אסימן מובהק ואי אמרי עדים שאנו מכירין אותו בטביעות עין בלא שום סימן כשר שכל עדות העדים בעלמא בטביעות עין [הוא] כגון הא דאמרי כלי ה שביד ראובן של שמעון וא או פלוני הרג את נפש וכל כיוצא בזה היאך עידין כ"א בטביעות עין הרי הכי נמי הכא והאי בעי סימן מובהק משום לא הות להו טביעות עין גויה ובאו להכירו ע"י ימן זה ואם תימצי לומר גרסי' דקאמר אין פירושו ל השליח דלא קאי שליח התם אלא על הבעל דאמר זנו דאי אמר בעל נקב ש בו בצד אות פלונית מכי' אההוא סימן ולא יישינן דלמא אחרינא הוא אע"פ שהשיירות מצויות החזקו שני יוסף בן שמעון עיר אחת ואי אמר בעל מי אית לי טביעות עינא גויה אע"ג דלא יהיב שום ימן נאמן מינו דאי בעי וצי מיפטרא בגיטא אחרינא. דוקא בצד אות פלונית הוי ליה סימן מובהק אבל קב בעלמא לא. מספקא יה סימן אי דאורייתא י דרבנן פי' מה שאנו חוזרים אבדה בסימנין אם וא מדאורייתא כדילפי' שמלה (לה) וכדאמרי' אלו מציאות ילפי' נמי גבי ט לאיסורא מהתם או דלמא ינו מן התורה אלא מדרבנן לא ילפי' איסורא מממונא לגבי ממונא עביד תקנתא הפקר ב"ד היה הפקר בל גבי איסורא לא מצי מיעבד תקנה מ"ה בעינן ימן מובהק ומצאו בחפישה בדלוסקמא דתנן כשר לא

מסורת הש"ס

א) [ב"מ יח: מ. חולין צו.], ב) [מ"ש תוס' ב"ב מו: ד"ה ויש אומרים ע"ש צ"ל נמי הכא], ג) [יבמות קכ. ב"מ כ:], ד) פ"א דסבירא להו דליתא כו', ה) [לקמן סד.], ו) כ"ה ולו.

* * *

גליון הש"ס

רש"י ד"ה **מספקא** ליה סימנין וכו' **והאי דלא אמר** קסבר. עי' פ"ק דסנה' במאור דף ד ע"א ד"ה למימרא דפשיטא ליה לרבה:

* * *

תוספות רי"ד (המשך)

שמכירין ע"י סימנין אלא בטב"ע דאית ליה בגויה: רבה בר בר חנה אירכס ליה גיטא בי מדרשא פי' שליח היה באותו גט ונפל ממנו ומצאו אדם אחר אמר אם [סימנא] אית לי סימן בגויה אי טביעות עינא [אית לי בגוו] אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אם משום סימנא אהדרוה לי וקסברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא ודוקא לצורבא מרבנן אבל איניש בעלמא לא פי' וההוא סימנא דהוה יהיב לא הוה סימן מובהק ואי ק' מהכא מוכח דלא מהדרינן גט לשליח בטביעות עינא כ"א לצורבא מרבנן דלא משני בדיבוריה והתנן אם מכירו כשר דלמא בטביעות עינא הוא כשר לכל אדם תשובה מתני' השליח מצאו ולא בא בידי אדם אחר והגט יוצא מתחת ידו והוא אומר שיש לו בו טביעות עין וזהו הגט שנפל ממני ומצאתיו הלכך כשר אבל רבה בר בר חנה אמר שמצאו אחר ואין הגט יוצא מתחת ידו אינו נאמן לומר טביעות עין יש לי עליו ולא סמכינן עליה אך אם הוא צורבא מרבנן דלא משני בדיבוריה דכיון דלא נפיק גיטא מתחת ידיה לא מהימן: אם מצאו לאלתר כשר: ת"ר איזו לאלתר ר' נתן אומר כל שתעבור שיירא ותשרה פי' אם שהה כשיעור זה הוא אחר זמן ופסול ואם לא שהה כל כך הוי לאלתר וכשר ר"ש בן אלעזר אומר כדי שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר אדם שם פי' אין הדבר תלוי בשיעור אלא כדי שיהא אדם שומר ורואה שלא עבר אדם שם משעה שעבר השליח הזה שם עד מציאת הגט וי"א שלא שהה אדם שם רבי אומר כדי לכתוב את הגט ר"י אומר כדי לקרותו אחרים אומרים כדי לכותבו ולקרותו פי' בשיעור השהייה פליגי כמה ישהא ויהיה פסול: ואפי' א) קרא וכתב ויש בו סימנים מעידים עליו דאמר נקב יש בו בצד אות פלונית ואין מעידים על סימני גופו פי' אע"פ ששהה כדי לכתוב ולקרוא שהוא פסול אם יש בגט סי' מובהק דהיינו נקב יש בו בצד אות פלונית מעיד השליח עליו ונותנים לו אבל בשאר סימני גופו של גט שאינן מובהקין אין סומכין עליהם: מצאו קשור בכיס או בארנקי או בטבעת

א) אולי צ"ל ואפי' שהה כדי לכותבו ולקרותו ויש בו סימן מובהק וכו'.